

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
8 oktober 2019

Eindtermijn
8 oktober 2019

Onderwerp

Overeenkomst Doelen overig water

Advies

1. Aan te gaan de Overeenkomst inzake Ecologische doelen overige wateren provincie Zuid-Holland en Provincie Noord-Holland, met de Provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland, het Hoogheemraadschap van Delfland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en het Waterschap Hollandse Delta.
2. Vast te stellen de brief aan provinciale staten waarmee Gedeputeerde Staten Provinciale Staten informeert over het aangaan van de Overeenkomst inzake Ecologische doelen overige wateren provincie Zuid-Holland en provincie Noord-Holland.
3. Mandaat te verlenen aan gedeputeerde Baljeu voor het vast te stellen van tekstuele wijzigingen die niet leiden tot andere verplichtingen voor gedeputeerde staten in de Overeenkomst inzake Ecologische doelen overige wateren provincie Zuid-Holland en provincie Noord-Holland.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de overeenkomst 'Doelen overig water'.
5. Aangezien de commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door Gedeputeerde Staten, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan mevrouw J. Baljeu, gedeputeerde Water, om de overeenkomst namens gedeputeerde staten te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de stukken, daar waar relevant, ook de provincie Utrecht te noemen.

Bijlagen

1. Overeenkomst inzake ecologische doelen overige wateren provincie Zuid-Holland en (deels) provincie Noord-Holland (met bijlage).
2. Machtigingsbesluit CdK
3. GS-brief waarin PS over het besluit geïnformeerd worden

1 Toelichting voor het College

Aanleiding

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft voorschriften over de waterkwaliteit voor onder meer ecologische doelen. Een goede waterkwaliteit in ons watersysteem is van belang voor vele gebruiksfuncties en voor de leefomstandigheden van planten en dieren. Met de implementatie van de KRW (2009) is er een onderscheid gekomen tussen de oppervlaktewaterlichamen (> 5 ha) en het overig water. Voor de oppervlaktewaterlichamen stelt de provincie op grond van de Waterwet de doelen elke 6 jaar opnieuw vast. De huidige planperiode van de KRW loopt van 2016 tot en met 2021. Door de waterschappen worden maatregelenpakketten opgesteld om deze doelen te bereiken.

De oppervlaktewaterlichamen beslaan echter een beperkt deel van ons oppervlaktewatersysteem. De rest betreft het zgn. 'overig water'. Hiervoor bestaan nog geen voorschriften voor ecologische doelen. In het provinciale beleid is wel vastgelegd om met de waterschappen afspraken te maken over het vaststellen van ecologische doelen in de huidige planperiode van de KRW (2016-2021)¹

Voor de overige wateren geldt geen verplichting voor rapportage aan Brussel over de voortgang van de waterkwaliteit zoals bij oppervlaktewaterlichamen het geval is (voor de doelen voor het overige water geldt een zogenaamde "inspanningsverplichting").

In september 2018 zijn de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland een gezamenlijk overleg gestart met de zeven inliggende² waterschappen om te komen tot gezamenlijke uitgangspunten voor het afleiden van doelen voor overige wateren. Dit heeft geresulteerd in bijgaande overeenkomst die inhoudelijke en procedurele afspraken bevat.

Het waterschap Rivierenland heeft aangegeven deze overeenkomst niet te willen ondertekenen. Ook de overeenkomst die de Provincie Utrecht eerder aanging met de daar inliggende waterschappen, heeft Rivierenland niet ondertekend. Dit waterschap is in vier provincies gelegen en men voorziet te hoge lasten aan de uitvoering van deze overeenkomsten. Men is via een afzonderlijk proces al bezig om doelen voor overig water op te stellen. Er worden op bilateraal niveau tussen de provincie en het waterschap Rivierenland afspraken gemaakt over doelen voor de overige wateren.

Waarom uniforme uitgangspunten voor overig water?

- De categorie overig water beslaat een groot deel van het oppervlaktewater. Ter illustratie: in de provincie Zuid-Holland is er zo'n 360 km² oppervlaktewater dat door de waterschappen wordt beheerd. Van dit wateroppervlak is 83 km² (23%) als KRW-waterlichaam aangewezen. Waar de ecologische kwaliteit van waterlichamen achterblijft bij wat de KRW verlangt, wordt

¹ Provinciaal Waterplan Zuid-Holland/Voortgangsnota KRW 2016-2021 en de Adviesnota Schoon Water van het Regionaal Bestuurlijk overleg Rijn-west.

² Voor wat betreft de provincie Noord-Holland valt het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier buiten de overeenkomst; met dit waterschap zal de provincie Noord-Holland aparte afspraken maken.

dit mede veroorzaakt door de slechte kwaliteit van de overige wateren die met die waterlichamen verbonden zijn. Het nemen van maatregelen is dus ook hier van belang.

- De doelen overig water kunnen bijdragen aan specifieke functies waarvoor de waterkwaliteit van belang is (Natuur Netwerk Nederland, Natura-2000 gebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en (officieel) zwemwater).
- Een gelijk uitgangspunt is van belang voor de normstelling waarmee de gewenste waterkwaliteit per gebied gerealiseerd wordt en om daar éénduidig over te kunnen communiceren.
- Om het bovengenoemde te realiseren is het van belang om een gelijk speelveld te realiseren tussen waterschappen en provincies. Het is niet praktisch dat een waterschap dat in verschillende provincies ligt met verschillende uitgangspunten per provincie te maken krijgt. Anderzijds is het ook niet werkbaar voor een provincie om binnen haar gebied met verschillende uitgangspunten voor doelbepaling voor overig water geconfronteerd te worden, omdat die tot een verschillend resultaat in vergelijkbare watersystemen leidt.

Belangrijkste (uitgangs)punten van de overeenkomst

- Deze overeenkomst gaat alleen over *ecologische* doelen in het overig water. De normen voor *chemische* doelen zijn in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (Bkmw) verankerd, welke ook van toepassing zijn op de overige wateren.
- De overeenkomst zal worden aangegaan door de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland, de binnen deze provincies gelegen 'gemeenschappelijke' waterschappen Rijnland en Amstel Gooi en Vecht (AGV) en vier andere waterschappen die geheel of gedeeltelijk in Zuid-Holland zijn gelegen (Stichtse Rijnlanden, Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard, en Hollandse Delta). AGV en Stichtse Rijnlanden liggen niet alleen in Zuid-Holland, maar deels ook in de provincie Utrecht. De provincie Utrecht heeft vorig jaar een overeenkomst afgesloten met de Utrechtse waterschappen. De voorliggende overeenkomst is afgestemd op de Utrechtse overeenkomst en bevat geen daarmee strijdige of anderszins afwijkende bepalingen. Daarmee is aan het uitgangspunt van "gelijk speelveld" voldaan.
- Voor al het overig water zullen de waterschappen ecologische doelen gaan afleiden, waarbij ook de huidige toestand wordt bepaald.
- Voor het halen van deze doelen zal een "inspanningsverplichting" gelden³. Binnen de KRW geldt alleen voor de begrensde KRW-waterlichamen een resultaatverplichting (verplichte rapportage over doelbereik).
- De doelen zullen overeenkomstig het KRW-systeem zijn, maar veel minder uitgebreid dan de doelen die voor KRW-waterlichamen worden afgeleid. Het is aan de waterschappen om een indeling te maken voor clusters overige water en voor de doelbepaling één of meer van de vele KRW-parameters te kiezen.
- Er worden afspraken gemaakt over de gebiedsprocessen om tot ecologische doelen voor overig water te komen. Hierbij worden waterschap, provincie en het maatschappelijke veld betrokken.
- De provincie Zuid-Holland zal de ecologische doelen voor overig water uiterlijk in 2021 vaststellen. Bij het aanleveren van de conceptdoelen door de waterschappen aan de provincie wordt tevens inzicht geboden in de realisatiestrategie en de wijze van monitoring van het doelbereik.

³ Zie pag. 1, 2^e alinea, laatste zin, hierboven

- Zowel de waterschappen als de provincies betrekken de t.z.t. vast te stellen doelen bij hun overige beleid en de uitwerking daarvan.
- Uiterlijk eind 2019 levert elk waterschap een plan van aanpak aan waarin een aantal zaken uit de overeenkomst nader is uitgewerkt.

Financieel en fiscaal kader

Bedrag, excl. BTW: €0,-

Programma: 1, Groen, Waterrijk en Schoon.

Financiële risico's: Het voorstel heeft geen financiële gevolgen of risico's voor de provincie.

Juridisch kader

De afspraken vormen een overeenkomst die door ondertekening door de betreffende portefeuillehouder namens de betrokken besturen wordt bekrachtigd.

Met de overeenkomst worden geen juridisch afdwingbare verplichtingen geschapen. In de overeenkomst is bepaald dat de afspraken niet in rechte kunnen worden afgedwongen, om alle partijen aan boord te krijgen.

Voor ondertekening door de gedeputeerde Water is een mandaat van GS nodig. De Commissaris van de Koning (CdK) is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt gedeputeerde Baljeu gemachtigd om de overeenkomst namens de provincie te ondertekenen.

Omdat nog niet alle namen van de ondertekenaars bekend zijn worden deze later nog in de overeenkomst toegevoegd.

2 Voorafgaande besluitvorming

Er heeft hierover geen voorafgaande besluitvorming door de provincie plaatsgevonden.

3 Proces

- Na instemming van alle colleges die aan de overeenkomst deelnemen, zal deze zo mogelijk op een gezamenlijke bijeenkomst ondertekend worden door de portefeuillehouders. Het streven is dit te doen tijdens het Regionaal Bestuurlijk Overleg van Rijn-West. (zie onder 5)
- Omdat het besluit van GS van belang is voor de waterkwaliteit in de gehele provincie, zullen PS hierover geïnformeerd worden met een GS-brief.

4 Participatie

Het proces om tot afspraken te komen voor doelen overig water is gestart in 2018. Alle waterschappen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de overeenkomst. Er worden door de waterschappen afspraken gemaakt over de gebiedsprocessen om tot ecologische doelen voor overig water te komen. Hierbij worden waterschap, provincie en het maatschappelijk veld betrokken.

5 Communicatiestrategie

Er zal naar een geschikt moment worden gezocht voor gezamenlijke ondertekening, waarbij er een feestelijk/ceremonieel tintje aan deze bestuurlijke mijlpaal kan worden gegeven. Daarbij zou gedacht kunnen worden aan een Regionaal Bestuurlijk Overleg van het Stroomgebied Rijn-West dat op 12 december plaatsvindt. Dit is een bestuurlijk overleg waar de gedeputeerden Water en de hoogheemraden aanwezig zijn. Er is een artikel in de overeenkomst opgenomen over de mogelijkheid om een communicatieprotocol op te stellen voor zover daar aanleiding voor is.